

Samen Leven, Samen Verder

**Koersdocument opvang, ondersteuning en participatie
van asielzoekers, Oekraïense ontheemden, ongedocumenteerden
en statushouders**

2026

Voorwoord

Achter ieder beleid schuilt een mens. Een kind dat naar school wil. Een ouder die zich zorgen maakt over de toekomst. Iemand die veiligheid zoekt, opnieuw wil beginnen of tijdelijk bescherming nodig heeft. Daarom begint dit koersdocument niet bij regels, procedures of aantallen, maar bij mensen.

In Diemen geloven we dat iedereen recht heeft op een veilige basis. Voor mensen die huis en haard hebben moeten verlaten betekent dat meer dan alleen een plek om te verblijven. Het betekent ook de kans om mee te doen. Om de taal te leren, onderwijs te volgen, te werken of vrijwilligerswerk te doen, zorg te ontvangen wanneer dat nodig is en andere mensen te ontmoeten. Zo bouwen mensen stap voor stap aan een nieuw bestaan en kunnen zij, tijdelijk of voor langere tijd, onderdeel zijn van onze samenleving.

Dit koersdocument beschrijft hoe Diemen omgaat met de opvang, ondersteuning en participatie van mensen die hun land hebben moeten verlaten of zich hier in een kwetsbare verblijfspositie bevinden.

Dit koersdocument gaat over vluchtelingen. Hieronder vallen asielzoekers, alleenstaande minderjarige vreemdelingen, Oekraïense ontheemden, statushouders en ongedocumenteerden. Hoewel hun juridische positie verschilt, delen zij de behoefte aan veiligheid, duidelijkheid en perspectief.

Diemen is een sociale en gastvrije gemeente. Ook als relatief kleine gemeente nemen wij onze verantwoordelijkheid voor een opgave die groter is dan onze eigen gemeentegrenzen. Dat doen we op een manier die past bij Diemen: zorgvuldig, realistisch en met oog voor kwaliteit. We zijn eerlijk over wat we wel en niet kunnen, en zoeken steeds naar oplossingen die uitvoerbaar en duurzaam zijn.

Tegelijkertijd hebben we oog voor de mensen die hier al wonen en werken. Een opvanglocatie of de komst van nieuwe inwoners roept soms vragen of zorgen op. Die nemen we serieus. Daarom investeren we in duidelijke communicatie, veiligheid, ontmoeting en verbinding. We geloven dat mensen elkaar beter leren begrijpen als zij elkaar ontmoeten en met elkaar in gesprek gaan.

Deze opgave kunnen we niet alleen uitvoeren. We werken samen met inwoners, vrijwilligers, maatschappelijke organisaties, onderwijsinstellingen, zorgpartners, het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA) en gemeenten in de regio. Ieder levert vanuit de eigen rol een bijdrage aan een samenleving waarin mensen zich gezien voelen en de kans krijgen om mee te doen.

Met dit koersdocument kiezen we voor een aanpak waarin opvang, ondersteuning en participatie hand in hand gaan. We zien mensen niet alleen als vluchteling, ontheemde, statushouder of ongedocumenteerde. We zien hen vooral als mensen. Mensen die een veilige plek zoeken en die, ieder op hun eigen manier, deel uitmaken van de Diemense samenleving.

Matthijs van den Berg

Wethouder Asiel & Opvang

Inhoud

Inleiding en context	4
Begrippenlijst	5
Hoofdstuk 1: Doelgroepen in Diemen	8
Hoofdstuk 2: Visie, wettelijke kaders en leidende principes	13
Hoofdstuk 3: Uitgangspunten en doelen	20
Hoofdstuk 4: Organisatie, regie en samenwerking	26
Hoofdstuk 5: Uitvoering, monitoring en evaluatie	32
Hoofdstuk 6: Financiën	35
Tot slot	37

Inleiding en context

Diemen is een open, gemengde en sociaal betrokken gemeente. We voelen ons verantwoordelijk voor onze samenleving. Daarom dragen we ons steentje bij aan de opvang en ondersteuning van mensen die hun huis hebben moeten verlaten. Dat geldt voor asielzoekers van alle leeftijden, Oekraïense ontheemden, ongedocumenteerden (mensen zonder geldig verblijfsrecht in Nederland) en statushouders.

De wereld om ons heen verandert voortdurend. Oorlogen, onderdrukking, klimaatverandering en economische problemen zorgen wereldwijd voor migratie. Deze ontwikkelingen raken ook Nederlandse gemeenten, waaronder Diemen. In de praktijk merken we dat de omvang en samenstelling van de groepen mensen die naar Nederland komen, variëren. Diemen vindt het belangrijk dat de opvang en ondersteuning van mensen in een kwetsbare situatie goed en menswaardig geregeld zijn. We doen dit uit solidariteit, met oog voor draagvlak in de samenleving en in nauwe samenwerking met partners in de regio. De gemeente heeft ook te maken met (nieuwe) wettelijke verantwoordelijkheden.

We zien ook dat ontwikkelingen op het gebied van wonen, zorg, energie, voorzieningen, financiële middelen en arbeid een toenemende druk leggen op de gemeente en de samenleving. Deze schaarste dwingt ons tot het maken van keuzes.

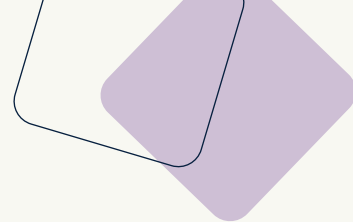
Dit koersdocument schetst een langetermijnvisie voor de opvang, ondersteuning en participatie in Diemen. We leggen daarmee een basis voor een samenhangende en duurzame aanpak. Tegelijk weten we dat de maatschappelijke en bestuurlijke situatie steeds verandert. Daarom kiezen we voor een koersdocument dat richting geeft voor

de lange termijn, en genoeg ruimte laat om de uitvoering aan te passen aan nieuwe wet- en regelgeving en veranderende maatschappelijke opgaven.

De afgelopen jaren heeft Diemen ervaring opgedaan met de opvang, ondersteuning en participatie van vluchtelingen. We hebben ervaren hoe belangrijk samenwerking, duidelijke communicatie, participatie en ondersteuning dicht bij de mensen zijn, zowel voor (tijdelijke) nieuwe als voor bestaande inwoners. De ervaringen van inwoners, maatschappelijke organisaties, vrijwilligers en professionals vormen een belangrijke basis voor dit koersdocument. Diemen bouwt zo voort op bestaande kennis, netwerken en praktijkervaring binnen de gemeente, de regio en heel Nederland.

Voor iedere doelgroep gelden andere wettelijke kaders, rechten, plichten en verantwoordelijkheden. Tegelijkertijd hanteert de gemeente voor alle doelgroepen dezelfde visie en leidende principes. Dit koersdocument beschrijft deze visie en leidende principes, de wettelijke kaders, uitgangspunten en doelen voor opvang, ondersteuning en participatie. De uitwerking en uitvoering verschillen waar dat nodig is, zodat recht wordt gedaan aan de specifieke situatie, opgaven en behoeften van iedere doelgroep. Met dit koersdocument stelt de gemeenteraad de visie, leidende principes, uitgangspunten en doelen vast.

Begrippenlijst

Sommige begrippen in dit koersdocument kunnen op verschillende manieren worden gebruikt. Daarom leggen we uit wat de belangrijkste begrippen in dit koersdocument betekenen. Deze definities sluiten aan bij het Nederlandse migratie- en asielbeleid.

Alleenstaande minderjarige vreemdeling (amv)

Iemand jonger dan 18 jaar die zonder ouder of voogd naar Nederland is gekomen en asiel heeft aangevraagd.

Bron: Rijksoverheid / Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND)

Asielzoeker

Iemand die een aanvraag heeft gedaan voor een verblijfsvergunning asiel en waarover nog geen definitief besluit is genomen.

Bron: Vreemdelingenwet 2000; Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND)

Asielzoekerscentrum (azc)

Een asielzoekerscentrum (azc) is een opvanglocatie waar asielzoekers gedurende (een deel van) hun asielprocedure verblijven. De opvang wordt georganiseerd en beheerd door het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA). In een azc ontvangen bewoners onder meer huisvesting, begeleiding en toegang tot basisvoorzieningen gedurende de behandeling van hun asielaanvraag.

Bron: Wet Centraal Orgaan opvang asielzoekers (Wet COA); Regeling verstrekkingen asielzoekers en andere categorieën vreemdelingen 2005 (Rva 2005)

Duurzame opvang

Opvang die voor lange tijd stabiel en goed geregeld is, voor de bewoners én voor de buurt, en die goed past bij de omgeving.

Gemeentelijke opvang

Opvangvoorzieningen die door of namens de gemeente worden georganiseerd voor doelgroepen waarvoor de gemeente op grond van wet- en regelgeving of bestuurlijke afspraken verantwoordelijk is voor de opvang of tijdelijke huisvesting.

Bron: Tijdelijke wet opvang ontheemden Oekraïne; Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen

Inburgering

Het proces waarbij iemand leert om zelfstandig mee te doen in de Nederlandse samenleving. Daarbij horen onder andere het leren van de Nederlandse taal, kennis van de samenleving en het vinden van werk of onderwijs.

Bron: Wet inburgering 2021

Integrale ondersteuning	Ondersteuning waarbij we kijken naar alle belangrijke onderdelen van iemands leven, zoals wonen, inkomen, gezondheid, onderwijs, veiligheid en meedoen.
Koersdocument	Dit document. Hierin staan de visie, leidende principes, uitgangspunten en doelen voor opvang, ondersteuning en participatie.
Menselijke maat	We bieden ondersteuning die past bij wat iemand nodig heeft, bij wat Diemen kan bieden en bij de wet. We kijken niet alleen naar regels, maar ook naar de situatie, behoeften en mogelijkheden van de persoon zelf.
Menswaardige opvang	Opvang die de waardigheid van mensen respecteert: een veilige plek om te verblijven, goede begeleiding en toegang tot de belangrijkste voorzieningen.
Monitoring	Het regelmatig volgen van ontwikkelingen en resultaten op het gebied van opvang, inburgering en participatie.
Oekraïense ontheemde	Iemand die in Nederland tijdelijke bescherming krijgt op grond van de Europese Richtlijn Tijdelijke Bescherming. <i>Bron: Richtlijn 2001/55/EG; Uitvoeringsbesluit (EU) 2022/382; Tijdelijke wet opvang ontheemden Oekraïne</i>
Ongedocumenteerde	Iemand die zonder geldig verblijfsrecht in Nederland is (artikel 8 Vreemdelingenwet 2000). <i>Bron: IOM Migration Data Portal; Vreemdelingenwet 2000</i>
Participatie	Actief meedoen in de samenleving, bijvoorbeeld via onderwijs, werk, vrijwilligerswerk, taalles, sport of andere sociale activiteiten.
Rapportage	Een periodieke terugkoppeling over de voortgang, uitvoering, resultaten en eventuele knelpunten van het beleid. Een rapportage ondersteunt het college en de gemeenteraad bij de monitoring en sturing van de beleidsuitvoering.

Regionale opvang

Opvangplekken die meerdere gemeenten samen regelen, bijvoorbeeld met het COA en andere partners.

Statushouder

Iemand die een verblijfsvergunning asiel heeft gekregen, voor bepaalde of onbepaalde tijd.

Bron: Vreemdelingenwet 2000; Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND)

Vluchteling

Volgens het Vluchtelingenverdrag van Genève is een vluchteling iemand die gegronde vrees heeft voor vervolging vanwege ras, godsdienst, nationaliteit, politieke overtuiging of het behoren tot een bepaalde sociale groep.

“Voor mij is Diemen een mooi voorbeeld van hoe mensen met verschillende achtergronden naast elkaar kunnen leven, elkaar kunnen ondersteunen en samen een echte gemeenschap kunnen vormen. Juist die menselijkheid, het wederzijdse respect en de openheid maken Diemen voor mij bijzonder.”

Olena Tiutiunnyk

Oekraïense ontheemde

Hoofdstuk 1

Doelgroepen in Diemen

De doelgroepen in dit koersdocument

Diemen zet zich in voor de opvang, ondersteuning en participatie van verschillende groepen mensen die hun land hebben moeten verlaten of in Nederland een nieuwe start maken. Hoewel iedere doelgroep een eigen juridische positie en wettelijke kaders kent, is de maatschappelijke opgave vergelijkbaar: mensen op een veilige en menswaardige manier opvangen, ondersteunen richting zelfstandigheid en laten deelnemen aan de samenleving. Daarom kiest Diemen voor een samenhangende aanpak, waarin opvang, ondersteuning en participatie zoveel mogelijk op elkaar aansluiten.

In dit hoofdstuk beschrijven we per doelgroep hoe de situatie in Diemen er op dit moment uitziet. De feiten en cijfers in dit koersdocument hebben als peildatum 11-08-2026.

Ontheemden uit Oekraïne

Sinds maart 2022 vangt Diemen Oekraïense ontheemden op in gemeentelijke opvanglocaties. Kort na het uitbreken van de oorlog organiseerde de gemeente binnen korte tijd opvang op verschillende locaties. Vervolgens is bewust gekozen voor flexwoningen. Daarmee kreeg de opvang een duurzamer karakter en werd ingezet op een veilige en kwalitatief goede vorm van opvang. Op het drukste moment verbleven daar ongeveer 200 Oekraïense ontheemden. Naast de gemeentelijke opvang verblijven ontheemden ook bij gastgezinnen of hebben ze zelfstandige woonruimte gevonden in Diemen. De opvang van Oekraïense ontheemden

is de afgelopen jaren veranderd van een crisisopgave naar een langdurige maatschappelijke opgave. De nadruk verschuift steeds meer van het organiseren van opvang naar het bevorderen van zelfredzaamheid, participatie, eigen verantwoordelijkheid en voorbereiding op de toekomst, ongeacht of mensen uiteindelijk terugkeren naar Oekraïne of langer in Nederland verblijven.

De opvang gebeurt op basis van de Europese Richtlijn Tijdelijke Bescherming (RTB). Deze regeling is verlengd tot en met maart 2028. Oekraïense ontheemden behouden hun verblijfsrecht en toegang tot opvang, zorg, onderwijs en de arbeidsmarkt. Door veranderingen in de Europese en landelijke regelgeving kunnen ontheemden uit Oekraïne in de toekomst doorstromen naar andere verblijfsrechtelijke trajecten.

Ook de komende jaren kunnen wijzigingen in wet- en regelgeving, de duur van de tijdelijke bescherming en de bekostiging van invloed zijn op de gemeentelijke uitvoering. Dit vraagt van de gemeente een flexibele organisatie, die kan inspelen op veranderende omstandigheden zonder de continuïteit van de opvang en ondersteuning uit het oog te verliezen.

Asielzoekers

Asielzoekers zijn mensen die in Nederland bescherming hebben gevraagd. Ze wachten op een besluit over hun asielaanvraag. Tijdens deze periode wonen ze in een opvanglocatie van het COA (Centraal Orgaan opvang asielzoekers). Het COA zorgt voor de opvang en begeleiding tijdens de asielprocedure. De gemeente heeft hierbij ook een belangrijke rol. Zij draagt bij aan goede voorwaarden rond de opvang, zoals leefbaarheid, veiligheid, samenwerking met maatschappelijke partners en een goede band met de buurt.

Diemen heeft sinds 2022 ervaring met de opvang van asielzoekers. In de zomer van 2022 stelde de gemeente tijdelijk een sporthal beschikbaar voor crisishulpopvang. Deze ervaring leverde waardevolle lessen op over samenwerking, communicatie met omwonenden en het organiseren van passende ondersteuning.

De gemeente werkt op dit moment samen met het COA aan een vaste opvanglocatie aan Diemerhof 2 in Bergwijkpark. Naar verwachting wonen hier vanaf 2027, voor een periode van tien jaar, maximaal 160 asielzoekers. Hiervan zijn 47 alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv's). Zo geeft Diemen invulling aan haar taak binnen de regionale en landelijke opvangopgave.

De landelijke opgave voor asielopvang verandert steeds. Hoeveel opvangplekken er nodig zijn, en hoe deze verdeeld worden over gemeenten, wordt regelmatig opnieuw bepaald. Dit vraagt om een gemeente die flexibel kan omgaan met veranderende omstandigheden. Voor Diemen geldt

dat wij inzetten op een menswaardige opvang, een veilige leefomgeving en een goede samenwerking met inwoners, maatschappelijke organisaties en andere partners.

Statushouders

Een statushouder is iemand die een verblijfsvergunning asiel heeft gekregen en in Nederland mag blijven. Daarna verhuist deze persoon van een opvanglocatie naar een gemeente om daar een nieuw leven op te bouwen. Als dat Diemen is, ondersteunt de gemeente bij bijvoorbeeld huisvesting, begeleiding en toegang tot zorg, onderwijs en andere voorzieningen. Ook ondersteunt de gemeente statushouders bij het leren van de taal, het vinden van werk en het meedoen in de samenleving.

Door het tekort aan woningen verblijven statushouders soms langer in een opvanglocatie, bijvoorbeeld een AZC van het COA. Daardoor duurt het langer voordat zij kunnen verhuizen naar een eigen woning. Dit zorgt ook voor minder ruimte voor nieuwe mensen in de opvang.

Statushouders kunnen gebruikmaken van reguliere voorzieningen van de gemeente. Sommige statushouders hebben extra ondersteuning nodig bij het opbouwen van een zelfstandig bestaan. Daarom gaat dit koersdocument ook over hun participatie, inburgering, begeleiding en maatschappelijke ondersteuning.

Alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv's)

Alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv's) zijn kinderen onder de 18 jaar die zonder ouder of wettelijke verzorger naar Nederland zijn gekomen en asiel hebben aangevraagd. Door hun leeftijd en kwetsbare positie hebben zij extra ondersteuning nodig: een veilige plek om te wonen, passende begeleiding en de kans om gezond op te groeien.

De opvang en begeleiding van amv's is een gezamenlijke taak van het COA, Stichting Nidos, scholen, de GGD en de gemeente. Het COA zorgt voor de opvang. Nidos is de wettelijke voogd en behartigt de belangen van de jongeren. De gemeente zorgt voor een omgeving waarin jongeren veilig kunnen opgroeien. Denk aan naar school gaan, sporten, vrijetijdsactiviteiten en de kans om uit te groeien tot zelfstandige volwassenen.

Krijgt een amv een verblijfsvergunning? Dan verandert er veel. De jongere maakt dan de stap van opvang naar een zelfstandig bestaan. De gemeente helpt hierbij, samen met andere partners en waar nodig samen met de regio. Zo blijft de ondersteuning op het gebied van begeleiding, huisvesting, onderwijs en participatie zo goed mogelijk doorlopen.

Ongedocumenteerden

Ongedocumenteerden zijn mensen zonder geldig verblijfsrecht in Nederland. Het kan gaan om uitgeprocedeerde asielzoekers, mensen van wie de verblijfsvergunning is verlopen of mensen die nooit een verblijfsvergunning hebben gehad.

Zij hebben maar beperkt toegang tot voorzieningen. De gemeente heeft geen algemene wettelijke taak om hen op te vangen of te begeleiden. Wel kunnen zij in kwetsbare situaties ondersteuning nodig hebben.

Diemen heeft geen eigen opvanglocatie voor ongedocumenteerden. De gemeente beoordeelt waar nodig wat binnen de wet mogelijk is, geeft informatie en verwijst door naar passende organisaties en voorzieningen. Daarbij werkt Diemen samen met maatschappelijke organisaties en regionale partners.

Hoewel de doelgroepen verschillen in verblijfsrecht, verantwoordelijkheden van de overheid en toegang tot voorzieningen, raken de maatschappelijke opgaven elkaar. Bij alle doelgroepen gaat het om een goede balans tussen opvang, huisvesting, participatie, bestaanszekerheid, leefbaarheid en draagvlak in de samenleving. Daarom kiest Diemen voor een integraal koersdocument waarin de verschillende opgaven niet los van elkaar worden beschouwd, maar in samenhang worden benaderd. Deze inzichten vormen de basis voor onze visie. Samen met de wettelijke kaders geeft deze visie richting aan onze leidende principes.

De volgende hoofdstukken beschrijven vanuit deze samenhang de visie en leidende principes van de gemeente.

Ontwikkeling van opvang in Diemen

De opvang in Diemen heeft zich in enkele jaren ontwikkeld van acute crisisopvang voor Oekraïense ontheemden en asielzoekers naar meer duurzame vormen van opvang en huisvesting. Daarbij gebruikt Diemen verschillende vormen voor verschillende doelgroepen, zoals gemeentelijke opvang voor Oekraïense ontheemden, tijdelijke huisvesting en doorstroomlocatie voor statushouders en een reguliere COA-opvanglocatie voor asielzoekers.

- **Maart 2022 Opvang Oekraïense ontheemden**

Diemen start met de opvang van Oekraïense ontheemden.

De eerste opvang vindt plaats in het VIA Hotel, bij particulieren en later in tijdelijke studentenwoningen.

- **Juli - oktober 2022 Crisisnoodopvang asielzoekers**

Van 28 juli tot en met 10 oktober 2022 biedt Diemen crisisnoodopvang aan maximaal 50 asielzoekers in een gemeentelijke sporthal. Deze opvang was onderdeel van de landelijke crisisaanpak.

- **Eind 2022/2023 structurele opvang of gemeentelijke opvang Oekraïense ontheemden**

Oekraïense ontheemden verhuizen geleidelijk naar gemeentelijke flexwoningen aan de Bergwijkdreef. Hiermee maakt Diemen de stap van noodopvang naar een meer duurzame gemeentelijke opvangvoorziening.

- **December 2023 Tijdelijke opvang statushouders**

Diemen stelt een hotel beschikbaar voor maximaal 55 statushouders die aan Diemen zijn gekoppeld, maar nog wachten op een reguliere woning. Hiermee draagt de gemeente bij aan het verminderen van de druk op de asielopvang én aan het inlopen van de eigen huisvestingstaakstelling.

- **2024–2025 Doorontwikkeling gemeentelijke opvang ontheemden uit Oekraïne**

De opvang voor Oekraïense ontheemden wordt verplaatst naar nieuwe flexwoningen aan de Diemerdreef. De flexwoningen zijn doelgroepenflexibel en kunnen in de toekomst ook worden ingezet voor andere doelgroepen, zoals statushouders of jongeren.

- **2025 Doorstroomlocatie statushouders**

Diemen realiseert een doorstroomlocatie met flexwoningen voor statushouders. Deze locatie biedt tijdelijke huisvesting aan statushouders die wachten op een reguliere woning en draagt bij aan een betere doorstroming vanuit de asielopvang en aan het realiseren van de gemeentelijke taakstelling.

- **2023–2027 Voorbereiding reguliere asielopvang**

De gemeente sluit een bestuursovereenkomst met het COA en werkt aan de voorbereiding van een reguliere opvanglocatie aan Diemerhof 2, inclusief een implementatieplan, veiligheidsplan en participatietraject.

- **Vanaf 2027 (beoogd) Reguliere COA-opvang**

Opening van een tijdelijke COA-opvanglocatie voor maximaal 160 asielzoekers, waaronder maximaal 47 alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv's). Hiermee krijgt Diemen voor het eerst een reguliere asielopvanglocatie.

Hoofdstuk 2

Visie, wettelijke kaders en leidende principes

Visie

Iedereen die in Diemen bescherming zoekt of een nieuw bestaan opbouwt, verdient een veilige en menswaardige start. Opvang is meer dan het bieden van een dak boven het hoofd. Het gaat ook om veiligheid, rust, perspectief en de mogelijkheid om mee te doen in de samenleving.

De gemeente Diemen kiest voor een integrale benadering van opvang, ondersteuning en participatie. Daarbij zien we mensen niet alleen als ontvangers van ondersteuning, maar ook als mensen die talenten, kennis en ervaring meebrengen.

Iedere doelgroep heeft een eigen juridische positie, rechten en mogelijkheden. De gemeente handelt binnen de wettelijke kaders en neemt verantwoordelijkheid voor de taken die bij haar zijn belegd. Daarbij zoeken we naar een goede balans tussen menswaardige opvang, ondersteuning, participatie, leefbaarheid en een uitvoerbare aanpak.

Dat doen we samen met inwoners, vrijwilligers, maatschappelijke organisaties en gemeenten in de regio. Zo werken we aan een menswaardige en uitvoerbare aanpak die past bij Diemen en waarin mensen hun talenten en vaardigheden zoveel mogelijk kunnen inzetten.

Onze visie

“Iedereen die in Diemen bescherming zoekt of een nieuw bestaan opbouwt, verdient een veilige en menswaardige start.”

Opvang is meer dan een dak boven het hoofd

Veiligheid

Een plek waar je veilig kan zijn

Rust

Ruimte om op adem te komen

Perspectief

Uitzicht op een toekomst

Meedoen

Meedraaien in de samenleving

Een integrale aanpak

Opvang

Ondersteuning

Participatie

Mensen zijn niet alleen ontvangers van ondersteuning, zij brengen ook talenten, kennis en ervaring mee.

Dit doen we samen met:

Inwoners

Vrijwilligers

Maatschappelijke
organisaties

Omliggende
gemeenten

Wettelijke kaders

Voor de doelgroepen uit dit koersdocument gelden verschillende wettelijke kaders. Deze bepalen welke rechten en plichten mensen hebben en welke verantwoordelijkheden het Rijk, het COA en de gemeente dragen. Daardoor verschilt ook de rol van de gemeente per doelgroep. Sommige taken zijn wettelijk verplicht, andere vloeien voort uit bestuurlijke afspraken of de gemeentelijke ambitie om mensen zo goed mogelijk te ondersteunen en te laten participeren.

Naast de specifieke wet- en regelgeving voor de verschillende doelgroepen zijn ook algemene wetten van toepassing, zoals de Participatiewet, de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo 2015), de Jeugdwet, de Wet publieke gezondheid, de Wet inburgering 2021 en de Algemene wet bestuursrecht. Deze vormen samen het kader waarbinnen de gemeente haar taken uitvoert.

Huisvesting van statushouders

Gemeenten hebben de wettelijke taak om statushouders te huisvesten. Het Rijk bepaalt ieder halfjaar hoeveel statushouders een gemeente moet huisvesten. Dit aantal hangt onder andere af van het aantal inwoners van een gemeente. Door statushouders tijdig te huisvesten, kunnen zij starten met hun inburgering, onderwijs, werk en verdere deelname aan de samenleving. Daarmee wordt ook ruimte gecreëerd in de opvanglocaties van het COA voor nieuwe asielzoekers.

Diemen voldoet op dit moment nog niet volledig aan deze taakstelling. Met de realisatie van de doorstroomlocatie en andere huisvestingsoplossingen werkt de gemeente aan het inlopen van deze achterstand.

Opvang van asielzoekers

In 2024 is de Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen aangenomen. Deze wet wordt ook wel de Spreidingswet genoemd. Het doel van de wet is te komen tot voldoende opvangplekken en een evenwichtiger verdeling van asielzoekers over provincies en gemeenten. Hoeveel opvangplekken een gemeente moet realiseren, hangt onder andere af van het aantal inwoners.

Toezicht op de uitvoering van de wet wordt uitgevoerd door de Rijksoverheid. Op dit moment voldoet Diemen nog niet aan deze taak. Diemen werkt samen met het COA aan de ontwikkeling van een opvanglocatie aan Diemerhof 2. Diemen werkt samen met het COA aan de ontwikkeling van een asielzoekerscentrum (AZC). Hiermee geeft de gemeente invulling aan haar verantwoordelijkheid binnen de landelijke opvangopgave. De opvanglocatie opent naar verwachting in 2027.

Ongedocumenteerden

Naast nationale wet- en regelgeving zijn ook internationale verdragen van invloed op het gemeentelijk handelen. Deze verdragen beschermen fundamentele mensenrechten en vormen het uitgangspunt voor een menswaardige behandeling van iedereen die in Nederland verblijft, ongeacht de verblijfsstatus.

Voor de gemeente zijn het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM), het Verdrag inzake de Rechten van het Kind (IVRK) en het Europees Sociaal Handvest (ESH) van belang. Deze verdragen verplichten overheden om in bepaalde situaties de menselijke waardigheid, de belangen van het kind en de toegang tot noodzakelijke voorzieningen te waarborgen.

Voor ongedocumenteerden geldt op grond van de Koppelingswet dat zij geen toegang hebben tot de meeste publieke voorzieningen. Internationale verdragen kunnen er echter toe leiden dat in individuele situaties toch ondersteuning of toegang tot basisvoorzieningen noodzakelijk is, bijvoorbeeld wanneer sprake is van een medische noodsituatie of wanneer minderjarige kinderen betrokken zijn.

Diemen handelt binnen de geldende wet- en regelgeving en maakt in individuele situaties een zorgvuldige afweging binnen de gemeentelijke verantwoordelijkheden. De gemeente werkt samen met gespecialiseerde organisaties en regionale partners om passende ondersteuning of doorverwijzing te organiseren.

Opvang van ontheemden uit Oekraïne

De opvang van ontheemden uit Oekraïne vindt plaats op basis van de Europese Richtlijn Tijdelijke Bescherming (RTB) en de nationale uitwerking daarvan in de Tijdelijke wet opvang ontheemden Oekraïne. De richtlijn geeft ontheemden onder meer recht op tijdelijke bescherming, opvang, medische zorg, onderwijs en toegang tot de arbeidsmarkt. De Tijdelijke wet opvang ontheemden Oekraïne regelt de verantwoordelijkheid van gemeenten voor de organisatie en uitvoering van de gemeentelijke opvang.

“In Diemen is ieder kind een Diemens kind. Ieder kind verdient hier een plek op school, de kans om te leren en de ruimte om gewoon kind te zijn.”

Fay Heijmeijer

Beleidsadviseur onderwijs en kinderopvang

Leidende principes

De leidende principes vloeien voort uit onze visie en wettelijke kaders en vormen de onderliggende waarden van dit koersdocument. Ze geven richting aan de manier waarop de gemeente opvang, ondersteuning en participatie vormgeeft en dienen als afwegingskader bij beleidsontwikkeling, besluitvorming en uitvoering. In hoofdstuk 3 zijn deze principes vertaald naar uitgangspunten en doelen.

De principes sluiten aan bij bestaand beleid van Diemen, bij het coalitieakkoord en versterken de samenhang tussen de verschillende beleidsterreinen. Ze vormen het vertrekpunt voor de verdere uitwerking van dit koersdocument in uitvoerings- en implementatieplannen en bieden houvast bij toekomstige ontwikkelingen en veranderende maatschappelijke opgaven.

We betrekken de mensen om wie het gaat

Bij beleid en uitvoering luisteren we naar de mensen om wie het gaat. Dat kan bijvoorbeeld via klankbordgroepen, rondetafelgesprekken en ervaringsdeskundigen. Zo kunnen mensen invloed hebben op hun eigen leefomgeving en op beleid dat over hen gaat. We maken beleid niet vóór mensen, maar mét mensen.

“We zetten in op inwonersparticipatie: we doen beleid niet vóór maar mét mensen. We benutten ervaringskennis om het beleid te versterken.”

Bron: Uitvoeringsprogramma Sociaal Domein Diemen (2022–2025)

“Iedere inwoner van Diemen, ongeacht achtergrond of verblijfsstatus, heeft recht op invloed op zijn of haar leefomgeving.”

Bron: Participatiebeleid Diemen

“Inwoners betrekken we vroegtijdig en op een passende manier bij plannen en beleid die hun leefomgeving raken.”

Bron: Coalitieakkoord Diemen 2026–2030 – Samen verder

We verbinden formele en informele netwerken

Een sterke sociale basis ontstaat door samenwerking. Daarom versterken we de verbinding tussen professionele organisaties, zoals MaDi, Welzijn Diemen, de GGD, woningcorporaties, onderwijsinstellingen en andere maatschappelijke partners, én informele netwerken, zoals vrijwilligers, bewonersinitiatieven, sleutelfiguren en levensbeschouwelijke organisaties.

Door formele en informele netwerken met elkaar te verbinden, sluiten ondersteuning en participatie beter aan op de leefwereld van mensen. Informele netwerken spelen een belangrijke rol bij ontmoeting, het signaleren van hulpvragen, het versterken van zelfredzaamheid en het bevorderen van participatie. De gemeente stimuleert deze samenwerking en brengt partijen waar mogelijk met elkaar in verbinding.

“De casusregisseur van het Sociaal Team kijkt samen met de inwoner welke mensen uit de omgeving kunnen ondersteunen en dat verschillende organisaties samenwerken vanuit één contactpersoon.”

“We geven extra aandacht aan wijken waar de sociale infrastructuur onder druk staat en versterken de samenwerking tussen welzijn, zorg en andere partners in de wijk.”

“De gemeente stuurt op samenhang in het sociaal domein en verbindt zorg en welzijn in de keten.”

Bron: Coalitieakkoord Diemen 2026–2030 – Samen verder

We werken aan gelijke kansen op onderwijs, zorg en werk

Binnen de wettelijke mogelijkheden stimuleren we dat mensen zo snel mogelijk kunnen deelnemen aan de samenleving. De toegang tot onderwijs, zorg, werk en andere voorzieningen verschilt per doelgroep. Daarom sluiten we aan bij de rechten en mogelijkheden die voor iedere doelgroep gelden en ondersteunen we mensen waar nodig bij het benutten van deze voorzieningen.

We hebben daarbij extra aandacht voor belemmeringen, zoals taal, trauma, beperkte kennis van de Nederlandse samenleving of een complexe verblijfsrechtelijke situatie. Door te investeren in onderwijs, gezondheid, werk, participatie en zelfredzaamheid vergroten we de kansen van mensen om zelfstandig mee te doen aan de Diemense samenleving.

“Diemen kiest voor een brede benadering waarbij vluchtelingen worden ondersteund op alle leefdomenien.”

Bron: Integratie- en inburgeringsbeleid Diemen (2022)

“Kansengelijkheid is geen vanzelfsprekendheid. Wij streven naar het actief wegnemen van drempels.”

Bron: Inclusieagenda gemeente Diemen

“Bestaanszekerheid en gelijke kansen vormen de basis voor een sterke en inclusieve samenleving.”

“We investeren in inburgering, met aandacht voor taal, werk en welzijn.”

Bron: Coalitieakkoord Diemen 2026–2030 – Samen verder

“De gemeente blijft investeren zodat alle kinderen en jongeren in Diemen kansrijk opgroeien in een veilige, sociale en gezonde omgeving en zich optimaal kunnen ontwikkelen.”

Bron: Child Friendly Cities Initiative-Programma Diemen 2025-2029

We zorgen voor snelle en toegankelijke informatie

Goede communicatie is een belangrijke voorwaarde voor een succesvolle opvang en participatie. Daarom zorgen we voor begrijpelijke, tijdige en toegankelijke informatie voor de doelgroepen uit dit koersdocument, inwoners, omwonenden en maatschappelijke partners. We communiceren helder, transparant en via kanalen die aansluiten bij de verschillende doelgroepen. Waar nodig bieden we informatie in meerdere talen of in een vorm die aansluit bij de behoeften van de doelgroep.

Door open en tijdig te communiceren, dragen we bij aan vertrouwen, duidelijkheid en draagvlak voor de uitvoering van ons beleid.

“Heldere communicatie met bewoners en ontheemden heeft geholpen bij draagvlak en vertrouwen. Tijdigheid en transparantie zijn essentieel.”

Bron: Evaluatie opvang Oekraïense ontheemden (2023)

“Dienstverlening is digitaal toegankelijk. Persoonlijk contact blijft mogelijk.”

Bron: Coalitieakkoord Diemen 2026–2030 – Samen verder

“Het beter toegankelijk maken van informatie over het sociaal domein draagt op verschillende manieren bij aan het bereiken van de doelen.”

Bron: Beleidsplan sociaal domein: de nota ‘Samen Diemen’ 2024 - 2027

We werken wijkgericht en dicht bij de mensen

Opvang, ondersteuning en participatie sluiten zoveel mogelijk aan bij de bestaande voorzieningen, netwerken en werkwijze in Diemen. We organiseren ondersteuning dicht bij de leefomgeving van mensen, zodat voorzieningen toegankelijk zijn, mensen zich sneller thuis voelen en zij gemakkelijker kunnen deelnemen aan de samenleving.

Door wijkgericht te werken versterken we de verbinding tussen inwoners, maatschappelijke organisaties en de sociale basis. Zo kunnen we eerder signaleren wat nodig is, bouwen we aan vertrouwen en sluiten ondersteuning en participatie beter aan bij de behoeften van mensen en de wijk.

“We kiezen voor een goede spreiding over de wijken, passend bij wat inwoners nodig hebben.”

“Daarbij zorgen we voor voorzieningen die toegankelijk, toekomstbestendig en dichtbij zijn, zodat iedereen kan meedoen.”

Bron: Coalitieakkoord Diemen 2026–2030

“De verbindingsfunctionarissen halen proactief in hun netwerken op wat er speelt in Diemen en hoe ons beleid landt bij netwerkpartners en inwoners.”

Bron: Beleidsplan sociaal domein: de nota ‘Samen Diemen’ 2024 - 2027

We spelen in op veranderingen en kijken vooruit

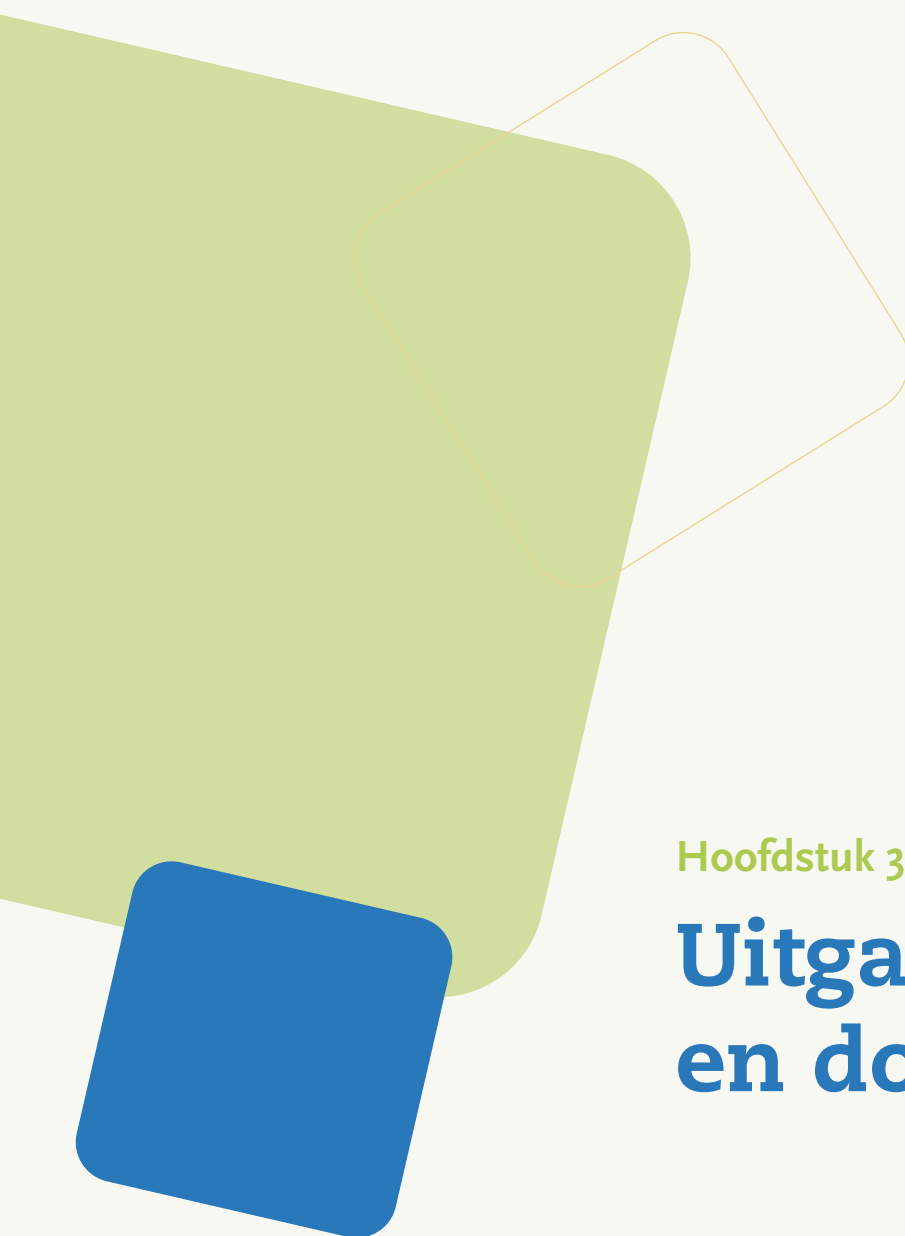
De opvang- en migratieopgave is voortdurend in beweging. De gemeente richt de opvang, ondersteuning en participatie zo in dat we kunnen inspelen op veranderingen. Denk aan wet- en regelgeving, ontwikkelingen in de samenleving en veranderingen in de omvang en samenstelling van de verschillende doelgroepen.

Dit koersdocument biedt richting voor de lange termijn en tegelijkertijd ruimte om in te spelen op nieuwe ontwikkelingen. De uitvoering werken we uit in bestaande werkafspraken en, waar nodig, in bijbehorende uitvoerings- en implementatieplannen. Deze worden periodiek geëvalueerd en aangepast wanneer veranderende omstandigheden daarom vragen.

“Voor de opvang in Diemerhof 2 zie ik een levendige, verbindende en warme plek voor me, waar nieuwe en huidige bewoners van Diemen elkaar gaan ontmoeten. Door de opzet van een kleinschalige duurzame opvanglocatie kunnen de vluchtelingen veilig, duurzaam en menswaardig opgevangen worden.”

Suzanne Felix

Projectleider AZC Diemerhof 2

Hoofdstuk 3

Uitgangspunten en doelen

Uitgangspunten

De uitgangspunten zijn de concrete vertaling van onze visie, de wettelijke kaders en de leidende principes. Ze bieden houvast bij de keuzes die we maken, bij de uitvoering en bij de samenwerking met partners. Vanuit deze uitgangspunten stellen we doelen op.

Onze uitgangspunten

1

We zetten in op menswaardige opvang en ondersteuning

Iedereen heeft recht op een veilige en menswaardige opvangsituatie, met aandacht voor gezondheid en welzijn.

Opvang is voor mensen vaak tijdelijk. Toch vragen opvang en ondersteuning blijvend aandacht van de gemeente. Daarom zorgen we voor opvang en ondersteuning die veilig, menswaardig en goed georganiseerd zijn.

Dit uitgangspunt sluit aan bij het Coalitieakkoord 2026–2030. Daarin staat dat Diemen veilige en menswaardige opvang en begeleiding biedt, met aandacht voor een goede start. Voor asielzoekers zet Diemen ook in op goede voorzieningen, veiligheid, leefbaarheid en meedoen in de samenleving.

“Maatwerk en nabijheid zijn leidende principes in de ondersteuning van inwoners.”

Uitvoeringsprogramma Sociaal Domein (2022–2025)

“We doen dit vanuit de overtuiging dat mensen meer zijn dan een ‘cliënt’.”

Beleidsnota armoede 2025

We stimuleren participatie en zelfredzaamheid en bieden integrale ondersteuning

We helpen mensen om zo snel mogelijk mee te doen in de samenleving. Waar dat mogelijk is, kan dat via onderwijs, taal, werk, ontmoeting en andere activiteiten.

Meedoen in de samenleving kan mensen helpen om zelfstandiger te worden en sociale contacten op te bouwen. Het leren van de Nederlandse taal kan helpen bij onderwijs, werk en andere activiteiten. Zo kunnen mensen zich meer verbonden voelen met de Diemense samenleving.

Dit uitgangspunt sluit aan bij het coalitieakkoord 2026-2030. Daarin staan bestaanszekerheid, gelijke kansen en meedoen centraal. Ook zet het coalitieakkoord in op taal, onderwijs, werk en passende ondersteuning.

De beleidsnota Armoede 2025 stelt dat het versterken van bestaanszekerheid en de sociale basis bijdraagt aan een betere situatie, waardoor mensen kunnen blijven deelnemen aan de samenleving (pagina 4, onder 'Ambitie').

We bieden ondersteuning die past bij de hele situatie van iemand. Daarbij kijken we niet naar één onderwerp, maar naar verschillende onderdelen van het dagelijks leven, zoals wonen, gezondheid, inkomen, veiligheid, onderwijs, werk en meedoen in de samenleving.

Door deze onderwerpen in samenhang te bekijken, kan de ondersteuning beter aansluiten bij wat iemand nodig heeft. Mensen kunnen pas echt meedoen als er aandacht is voor alle onderdelen die belangrijk zijn om een zelfstandig bestaan op te bouwen.

Dit uitgangspunt sluit aan bij het gemeentelijke beleid voor het sociaal domein. Daarin staat brede en samenhangende ondersteuning centraal, met aandacht voor de hele situatie van iemand.

"We organiseren ondersteuning in samenhang, over domeinen en niveaus heen."

Samenwerkingsagenda Sociaal Domein

"We gaan nog meer uit van vertrouwen en het vermogen van mensen om zelf keuzes te maken die passen bij hun situatie."

Beleidsnota armoede 2025

We werken aan leefbare buurten, verbinding en samenwerking

We investeren actief in verbinding tussen nieuwe en bestaande inwoners en hebben aandacht voor leefbaarheid en communicatie.

Het coalitieakkoord 2026-2030 onderstreept dit uitgangspunt. Hierin staat dat Diemen bij de opvang en vestiging van nieuwkomers aandacht heeft voor draagvlak en verbinding met de omgeving. Ook zet Diemen in op ontmoeting, veiligheid en leefbaarheid voor mensen die nieuw zijn in Diemen en mensen die hier al langer wonen.

“Diemen draagt op verantwoorde wijze bij aan de landelijke opgave.”

Beleidsreactie Spreidingswet (2023)

Diemen levert een bijdrage aan de regionale opgave en werkt daarbij samen met maatschappelijke en bestuurlijke partners.

Daarbij houden we rekening met onze wettelijke taken, de keuzes die we als gemeente maken, de beschikbare capaciteit en de financiële middelen. De opvang van vluchtelingen is een opgave die gemeenten niet alleen kunnen uitvoeren. Daarom werkt Diemen samen met gemeenten in de regio. Zo zorgen we samen voor een goede verdeling van de opvang en ondersteuning.

“De opgave is regionaal. Alleen samen met buurgemeenten kunnen we passende opvang realiseren.”

Beleidsreactie Spreidingswet (2023)

“Diemen draagt bij in een evenwichtige verdeling van opvang en begeleiding.”

Regionale samenwerkingsafspraken MRA

We werken flexibel en toekomstbestendig

De behoefte aan opvang en ondersteuning verandert voortdurend. Oorlogen en conflicten, nieuwe Nederlandse en Europese wetten en regels en andere ontwikkelingen kunnen ervoor zorgen dat meer of minder mensen opvang of ondersteuning nodig hebben. Diemen kiest voor duurzame opvang en investeert vroegtijdig in oplossingen. Waar dat nodig is, maken we met lef keuzes die nodig zijn voor de lange termijn.

Dat betekent dat we kunnen inspelen op veranderingen. Daarbij bewaken we dat de kwaliteit van de opvang, de leefbaarheid of de ondersteuning niet achteruitgaat. We maken daarbij zoveel mogelijk gebruik van bestaande voorzieningen, samenwerkingen en kennis. Zo kunnen we snel handelen en op- of afschalen, als de situatie verandert.

Onze doelen

Vanuit de uitgangspunten formuleren we vier doelen. Deze doelen geven aan wat Diemen de komende jaren wil bereiken.

De doelen geven richting aan onze inzet voor alle doelgroepen in dit koersdocument. De uitwerking verschilt per groep. Daarbij houden we rekening met de wettelijke positie, de situatie en behoeften van mensen en de rol en mogelijkheden van de gemeente.

Doel 1

Passende en menswaardige opvang met aandacht voor leefbaarheid

Beoogd resultaat: De opvang en huisvesting zijn passend, menswaardig en goed georganiseerd, met aandacht voor leefbaarheid in de omgeving.

Dit willen we bereiken door:

- passende opvang en huisvesting te organiseren;
- aandacht te hebben voor leefbaarheid, beheer en verbinding met de omgeving;
- een veilige, menswaardige en goed georganiseerde opvang te bevorderen;
- samen te werken met woningcorporaties, maatschappelijke organisaties en regionale partners;
- doorstroming voor statushouders te bevorderen en de verschillende doelgroepen perspectief te bieden;
- het voorkomen en beperken van overlast en gevoelens van onveiligheid.

Doel 2

Versterken van leefbaarheid en sociale verbinding

Beoogd resultaat: Mensen die nieuw in Diemen zijn en mensen die hier al langer wonen, kunnen prettig en veilig met elkaar samenleven.

Dit willen we bereiken door:

- helder en tijdig te communiceren met inwoners en ondernemers;
- het mogelijk maken van ontmoeting tussen nieuwe en bestaande inwoners;
- het ondersteunen van bewonersinitiatieven en vrijwillige inzet;
- regelmatig af te stemmen met omwonenden en maatschappelijke partners.

Doel 3

We bieden participatie, zelfredzaamheid en perspectief

Beoogd resultaat: Mensen kunnen, binnen de mogelijkheden die voor hen gelden, zo snel en zo zelfstandig mogelijk meedoen in de samenleving.

Dit willen we bereiken door:

- waar mogelijk snelle toegang tot onderwijs, taallessen en werk te bevorderen;
- participatie te ondersteunen, bijvoorbeeld via sport, vrijwilligerswerk en maatschappelijke activiteiten;
- passende en toegankelijke ondersteuning te organiseren via MaDi en maatschappelijke partners;
- extra aandacht te geven aan mensen in een kwetsbare situatie, waaronder jongeren en mensen met psychische problematiek;
- voor ongedocumenteerden in te zetten op passende ondersteuning, binnen de wettelijke mogelijkheden.

Doel 4

Een flexibele en toekomstbestendige uitvoering

Beoogd resultaat: De gemeente kan haar uitvoering tijdig aanpassen aan veranderingen, zonder de vastgestelde koers uit het oog te verliezen.

Dit willen we bereiken door:

- de capaciteit voor opvang, huisvesting en ondersteuning periodiek te evalueren en waar nodig aan te passen aan veranderende omstandigheden;
- landelijke en Europese ontwikkelingen actief te volgen en tijdig te vertalen naar lokaal beleid en uitvoering;
- te werken met uitvoeringsafspraken en, waar nodig, implementatieplannen die periodiek worden geactualiseerd;
- regionale samenwerking te gebruiken voor kennisdeling, gezamenlijke voorbereiding en afstemming van de opvangopgave;
- gebruik te maken van bestaande voorzieningen en samenwerkingsstructuren, zodat snel kan worden op- of afgeschaald wanneer de situatie daarom vraagt;
- de gemeenteraad periodiek te informeren over relevante ontwikkelingen, risico's en gevolgen voor de uitvoering;
- bij nieuwe wet- en regelgeving of gewijzigde rijksopgaven de gevolgen voor Diemen integraal te beoordelen en, indien nodig, beleidsmatige of organisatorische aanpassingen door te voeren.

Hoofdstuk 4

Organisatie, regie en samenwerking

Goede opvang en ondersteuning vragen om een integrale aanpak en goede samenwerking tussen de gemeente, maatschappelijke organisaties, inwoners en regionale en landelijke partners. Geen enkele organisatie kan deze opgave alleen realiseren. Daarom werkt Diemen samen met organisaties binnen de gemeente, in de regio en op landelijk niveau.

De gemeente vervult hierbij, waar nodig, een regierol. Dat betekent dat zij partijen met elkaar verbindt, zorgt voor afstemming tussen beleidsterreinen en samenwerkingspartners en waar nodig de samenwerking organiseert en faciliteert. Door kennis, expertise en verantwoordelijkheden te bundelen, ontstaat een samenhangende aanpak die bijdraagt aan een goede uitvoering van de gemeentelijke taken.

In dit hoofdstuk beschrijven we de belangrijkste organisaties en samenwerkingsverbanden waarmee Diemen samenwerkt. De opsomming is niet uitputtend, maar geeft een beeld van de belangrijkste partners en hun rol binnen de opvang, ondersteuning en participatie van de doelgroepen uit dit koersdocument.

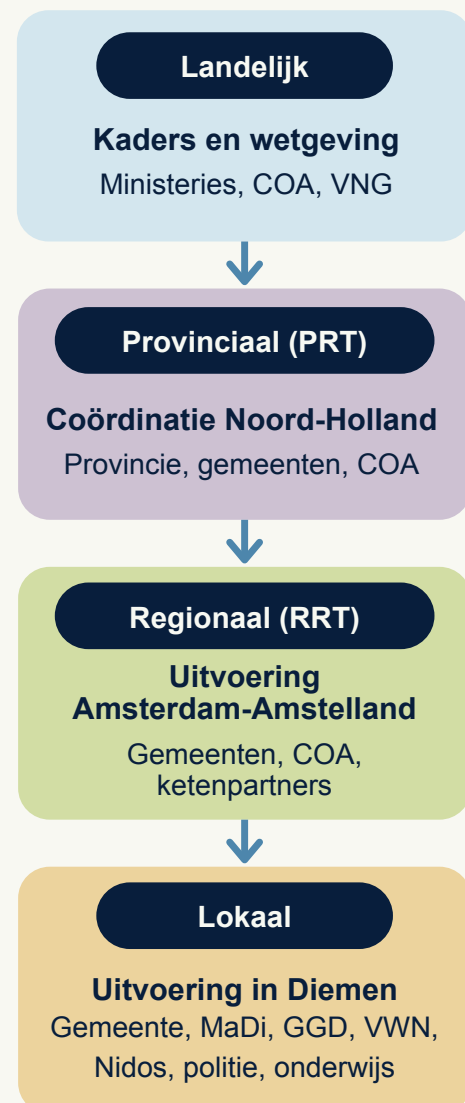
Rol en organisatie van de gemeente

Met dit koersdocument stelt de gemeenteraad de visie, leidende principes, uitgangspunten en doelen vast. Het college van burgemeester en wethouders werkt deze koers verder uit en maakt afspraken met samenwerkingspartners over de uitvoering.

Binnen de gemeentelijke organisatie werken verschillende beleidsterreinen nauw met elkaar samen. Daarbij gaat het onder meer om opvang en migratie, wonen, het sociaal domein, bestaanszekerheid, onderwijs, gezondheid, participatie, communicatie en openbare orde en

veiligheid. Door integraal samen te werken kan de gemeente inwoners en nieuwkomers beter ondersteunen en worden beleid en uitvoering beter op elkaar afgestemd.

De wijze waarop de samenwerking is georganiseerd, verschilt per doelgroep en opgave. De verantwoordelijkheden, rollen en werkafspraken zijn of worden vastgelegd in uitvoeringsplannen zoals het kwaliteitskader peuteropvang en, waar nodig, in uitvoerings- en implementatieplannen. Voor de beoogde opvanglocatie aan Diemerhof 2 worden deze onder andere uitgewerkt in de bestuursovereenkomst met het COA, het implementatieplan en het veiligheidsplan.

Regionale en provinciale samenwerkingsverbanden

De opvang van vluchtelingen en ontheemden is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van gemeenten, het Rijk en uitvoeringsorganisaties. Veel vraagstukken overstijgen de gemeentegrenzen. Daarom neemt Diemen deel aan regionale en provinciale samenwerkingsverbanden waarin overheden en ketenpartners de opvang-, huisvestings- en

migratieopgave gezamenlijk afstemmen. Deze overlegstructuren dragen bij aan een goede samenwerking, een evenwichtige verdeling van verantwoordelijkheden en een gezamenlijke aanpak van actuele en toekomstige opgaven.

Hieronder beschrijven wij onze belangrijkste samenwerkingspartners per thema.

Opvang en begeleiding

COA

Voor de opvang van asielzoekers werkt de gemeente samen met het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA). Het COA is verantwoordelijk voor de opvang en begeleiding van asielzoekers. Ook beheert het COA opvanglocaties en zorgt het voor de veiligheid en leefbaarheid op deze locaties. Daarnaast helpt het COA asielzoekers bij hun voorbereiding op een toekomst in Nederland of, als dat nodig is, in het land van herkomst.

Het COA is een zelfstandig bestuursorgaan (zbo) dat verantwoording aflegt aan het ministerie van Justitie en Veiligheid (JenV).

Provinciale Regietafel Asiel en Migratie Noord-Holland

De Provinciale Regietafel Asiel en Migratie (PRT) bevordert de samenwerking tussen het Rijk, gemeenten, provincies en uitvoeringsorganisaties bij de opvang van asielzoekers, de huisvesting van statushouders en andere migratievraagstukken. De Commissaris van de Koning van Noord-Holland is voorzitter van het PRT. Deelnemers zijn vertegenwoordigers van de deelregio's, het COA, de provincie, ministeries en andere betrokken organisaties. Diemen is vertegenwoordigd via de deelregio Amsterdam-Amstelland.

Regionale Regietafel Asiel en Migratie Amsterdam-Amstelland

Binnen de Regionale Regietafel Asiel en Migratie (RRT) werken de gemeenten in de regio Amsterdam-Amstelland samen aan de uitvoering van de gezamenlijke opvang- en huisvestingsopgave. Hier vindt afstemming plaats over onder meer de opvang van asielzoekers, de huisvesting van statushouders, de uitvoering van de Spreidingswet en de aansluiting op voorzieningen zoals onderwijs, zorg en inburgering. Afhankelijk van de agenda nemen bestuurders, ambtelijke vertegenwoordigers, het COA en andere ketenpartners deel. Diemen neemt actief deel aan dit regionale overleg.

Stichting Nidos

Stichting Nidos is de wettelijke voogd van alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv's). Nidos begeleidt deze jongeren en komt op voor hun belangen zolang zij nog geen 18 jaar zijn. Ook helpt de organisatie hen bij de stap naar een zelfstandig leven.

De gemeente werkt nauw samen met Nidos, het COA, scholen en andere organisaties. Samen zorgen we voor passende opvang, goede begeleiding en de juiste ondersteuning voor deze jongeren.

VluchtelingenWerk Nederland

VluchtelingenWerk Nederland helpt asielzoekers en statushouders bij hun eerste stappen in Nederland. De organisatie geeft informatie over rechten en plichten, biedt maatschappelijke begeleiding en helpt bij procedures. Ook ondersteunt VluchtelingenWerk mensen om zelfstandig mee te doen in de samenleving.

De gemeente werkt nauw samen met VluchtelingenWerk Nederland. Zo krijgen mensen met een vluchtachtergrond de ondersteuning die zij nodig hebben en vinden zij sneller hun weg naar voorzieningen, werk, onderwijs en andere hulp.

Onderwijs, kinderopvang en taalonderwijs

Onderwijs is belangrijk om mee te kunnen doen in de samenleving. Daarom werkt de gemeente samen met scholen, internationale schakelklassen (ISK), kinderopvangorganisaties en aanbieders van taalonderwijs.

We werken samen zodat kinderen en jongeren zo snel mogelijk onderwijs kunnen volgen. Volwassenen ondersteunen we, binnen de mogelijkheden die voor hen gelden, bij het leren van de Nederlandse taal en het volgen van onderwijs. Zo krijgen zij meer kansen om zich te ontwikkelen en mee te doen in de samenleving.

Ondersteuning en gezondheid

GGD Amsterdam

GGD Amsterdam beschermt, bewaakt en bevordert de gezondheid van mensen in Diemen. De GGD voert onder andere gezondheidsonderzoeken uit, biedt jeugdgezondheidszorg, voorkomt de verspreiding van infectieziekten en geeft voorlichting over gezondheid. Ook adviseert de GGD de gemeente en andere organisaties over gezondheid en preventie.

Samen met GGD Amsterdam werkt de gemeente aan passende zorg, gezondheid en preventie voor de doelgroepen uit dit koersdocument.

MaDi

MaDi is een belangrijke partner van de gemeente binnen het sociaal domein. MaDi ondersteunt inwoners met vragen over bijvoorbeeld welzijn, geldzaken, opvoeding, zorg en meedoen in de samenleving.

Ook mensen uit de doelgroepen van dit koersdocument kunnen, afhankelijk van hun verblijfsstatus en hulpvraag, gebruikmaken van deze ondersteuning. De gemeente zorgt voor een goede samenwerking tussen de opvanglocaties, de gemeentelijke dienstverlening en MaDi. Zo kunnen mensen snel de juiste hulp krijgen, dicht bij huis.

Welzijn Diemen en zorgorganisaties

Welzijn Diemen draagt bij aan welzijn, ontmoeting en activiteiten in de buurt. Daarnaast werkt de gemeente samen met zorgaanbieders en andere maatschappelijke organisaties. Zij bieden ondersteuning op het gebied van lichamelijke en mentale gezondheid, welzijn, begeleiding en hulp om mee te doen in de samenleving.

Door goed samen te werken, kunnen organisaties mensen sneller passende hulp bieden. Daarbij kijken zij zoveel mogelijk naar de hele situatie van iemand, zodat de verschillende vormen van ondersteuning goed op elkaar aansluiten.

Wonen en werken

Werkgevers en ondernemers

Werkgevers en ondernemers zijn belangrijke partners voor de participatie en inburgering van onze doelgroepen. Zij bieden, waar de regels dat toelaten, mogelijkheden voor werk, vrijwilligerswerk, stages, het leren van de taal en het ontmoeten van andere mensen. De gemeente stimuleert deze samenwerking met lokale en regionale werkgevers en ondernemers.

Woningcorporaties

Woningcorporaties zijn belangrijke partners van de gemeente bij de huisvesting van statushouders. Binnen de gemaakte afspraken stellen zij woningen voor statushouders beschikbaar. Daarnaast werken woningcorporaties en de gemeente samen aan tijdelijke woonvoorzieningen en andere oplossingen voor de woningmarkt. We maken samen afspraken over de beschikbare woningen, de leefbaarheid in de buurt en de begeleiding van nieuwe bewoners. Zo zorgen we ervoor dat mensen goed kunnen starten in hun nieuwe woonomgeving.

Veiligheid

Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland

Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland (VrAA) is een samenwerkingsverband van de gemeenten Amsterdam, Amstelveen, Aalsmeer, Diemen, Ouder-Amstel en Uithoorn. Binnen de veiligheidsregio werken gemeenten, brandweer, GHOR (geneeskundige hulpverlening), politie, Openbaar Ministerie en andere partners samen aan brandweezorg, rampenbestrijding, crisisbeheersing, risicobeheersing en de voorbereiding op noodsituaties en crises. De veiligheidsregio heeft als doel de fysieke veiligheid van inwoners te beschermen en de gevolgen van incidenten, rampen en crises zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken. De politie en de Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland zijn belangrijke partners van de gemeente. Samen met het COA en andere organisaties werken we aan veilige opvanglocaties en een leefbare omgeving.

We werken samen om problemen zoveel mogelijk te voorkomen en snel in te grijpen als dat nodig is. Ook maken we duidelijke afspraken over de samenwerking bij incidenten en noodsituaties.

Politie Diemen

De politie in Diemen maakt onderdeel uit van het Basisteam Amstelland-Oost binnen de Politie Eenheid Amsterdam. Het basisteam draagt bij aan de handhaving van de openbare orde, opsporing van strafbare feiten, noodhulp en wijkgericht politiewerk in onder meer Diemen, Ouder-Amstel, Duivendrecht en Weesp. De politie werkt hierbij nauw samen met de gemeente, maatschappelijke organisaties, inwoners en andere veiligheidspartners om de veiligheid en leefbaarheid in de gemeente te bevorderen.

Lokale initiatieven, verenigingen en voorzieningen

Diemen kent veel lokale initiatieven en verenigingen. Denk aan Huizen van de Buurt, bewonersgroepen, vrijwilligersorganisaties, sport- en cultuurverenigingen, 't Kruidvat, levensbeschouwende gemeenschappen, Theater De Omval en de OBA. Deze organisaties en voorzieningen organiseren activiteiten, brengen mensen met elkaar in contact en bieden ruimte om te leren, de taal te oefenen en mee te doen.

Vrede aan dit Huis is daar een voorbeeld van. De organisatie brengt mensen met elkaar in contact, organiseert activiteiten en biedt praktische ondersteuning. Zo helpt zij nieuwe en bestaande inwoners elkaar te ontmoeten en beter te leren kennen.

De gemeente waardeert deze inzet en werkt waar mogelijk samen met lokale initiatieven, verenigingen en voorzieningen. Zo versterken we ontmoeting, verbinding en de mogelijkheid voor mensen om mee te doen in de samenleving.

“Duurzame participatie ontstaat wanneer we nieuwkomers niet zien als doelgroep, maar als inwoners die kunnen meedenken en meedoen. Daarom werken we samen met mensen, niet naast hen.”

Roshna Mohammed

Senior medewerker Sociale Zaken

Hoofdstuk 5

Uitvoering, monitoring en evaluatie

Uitvoering van het koersdocument

Met dit koersdocument stelt de gemeenteraad de visie, leidende principes, uitgangspunten en doelen vast voor de opvang, huisvesting, ondersteuning en participatie van de doelgroepen uit dit koersdocument. Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor de uitvoering en vertaalt deze koers naar concrete maatregelen, werkafspraken en activiteiten.

De uitvoering vindt plaats binnen de reguliere gemeentelijke organisatie en in nauwe samenwerking met maatschappelijke organisaties, uitvoeringspartners, inwoners en regionale samenwerkingsverbanden. Daarbij werkt de gemeente integraal, zodat verschillende beleidsterreinen en uitvoerende teams gezamenlijk bijdragen aan een samenhangende aanpak.

De wijze waarop de uitvoering is georganiseerd, verschilt per doelgroep en maatschappelijke opgave. Daarom worden de uitgangspunten uit dit koersdocument, waar nodig, verder uitgewerkt in uitvoeringsafspraken, implementatieplannen, samenwerkingsafspraken en projectplannen. Hierin worden onder meer verantwoordelijkheden, werkprocessen, rollen van samenwerkingspartners en de praktische uitvoering vastgelegd.

Monitoring van de doelen

Monitoring is een belangrijk instrument om inzicht te krijgen in de uitvoering en de resultaten van dit koersdocument. De gemeente volgt de voortgang van de doelen, signaleert ontwikkelingen en gebruikt de uitkomsten om beleid en uitvoering waar nodig bij te sturen. Monitoring is daarmee niet alleen gericht op verantwoording, maar ook op leren en verbeteren.

De gemeente combineert kwantitatieve gegevens met ervaringen uit de praktijk. Door cijfers, signalen en ervaringen van inwoners, maatschappelijke organisaties en uitvoeringspartners met elkaar te verbinden, ontstaat een breed beeld van voortgang, resultaten en maatschappelijke ontwikkelingen.

Bij de monitoring kijken we onder meer naar:

- de bezetting van de opvanglocaties en doorstroom van de verschillende doelgroepen;
- de voortgang van huisvesting, onderwijs, taal, werk en participatie;
- het gebruik van ondersteuning en voorzieningen;
- leefbaarheid en veiligheid rondom opvanglocaties;
- ervaringen van bewoners, omwonenden en samenwerkingspartners;
- ontwikkelingen in wet- en regelgeving en de regionale opgave;
- de financiële ontwikkeling en inzet van beschikbare middelen.

Rapportage aan de gemeenteraad

De gemeenteraad informeren wij via de reguliere planning- en controlcyclus over de uitvoering van dit koersdocument. Daarbij sluiten we zoveel mogelijk aan bij bestaande verantwoordingsmomenten, zoals de begroting, kwartaalrapportages en de jaarrekening.

Wanneer ontwikkelingen daartoe aanleiding geven, kan het college de gemeenteraad tussentijds aanvullend informeren. Het college informeert de raad daarbij over de belangrijkste ontwikkelingen op het gebied van opvang, huisvesting, ondersteuning en participatie.

Evaluatie en bijsturing

Dit koersdocument biedt richting voor de langere termijn. Tegelijkertijd is de opvang- en migratieopgave voortdurend in beweging. Veranderingen in wet- en regelgeving, financiering, maatschappelijke ontwikkelingen of de omvang van de verschillende doelgroepen kunnen aanleiding zijn om de uitvoering of het beleid aan te passen.

De gemeente evalueert daarom periodiek de uitvoering van dit koersdocument. Daarbij wordt gekeken naar de mate waarin de doelen zijn bereikt, de effectiviteit van de uitvoering en de samenwerking met maatschappelijke en regionale partners. De uitkomsten van deze evaluaties worden gebruikt om de uitvoering verder te verbeteren en, indien nodig, voorstellen te doen voor actualisering van het koersdocument.

Hoofdstuk 6

Financiën

Bekostiging

De uitvoering van dit koersdocument vraagt om een zorgvuldige, duidelijke en doelmatige inzet van geld. De gemeente gebruikt de beschikbare middelen volgens de regels en zo efficiënt mogelijk. Hiermee voert de gemeente haar (wettelijke) taken uit op het gebied van opvang, huisvesting, ondersteuning, inburgering en participatie.

Het uitgangspunt is dat de gemeente voor deze (wettelijke) taken zoveel mogelijk gebruikmaakt van geld van het Rijk, specifieke uitkeringen en andere subsidies. De manier waarop deze taken worden betaald, verschilt per doelgroep en regeling. Waar mogelijk combineert de gemeente verschillende middelen. Zo kan de ondersteuning efficiënt worden georganiseerd en goed aansluiten bij wat de doelgroep nodig heeft.

Voor de uitvoering van dit koersdocument ontvangt de gemeente geld uit verschillende bronnen. Dit zijn onder andere het Gemeentefonds, specifieke uitkeringen van het Rijk, bijdragen van het COA, middelen voor de uitvoering van Wet inburgering 2021, subsidies van de provincie en regionale regelingen. Als dat nodig is, gebruikt de gemeente ook reguliere gemeentelijke budgetten. Dit geldt voor taken die al onderdeel zijn van het gemeentelijke beleid, zoals onderwijs, participatie, bestaanszekerheid, gezondheid en maatschappelijke ondersteuning.

Financiële gevolgen en risico's

De financiering van opvang en migratie hangt af van landelijke wetten en regels. Ook het beleid en de financiële regelingen van het Rijk spelen hierbij een belangrijke rol. Veranderingen in wetgeving, rijksbeleid, subsidies of de omvang van doelgroepen kunnen gevolgen hebben voor de uitvoering en de beschikbare middelen van de gemeente.

De gemeente brengt de financiële gevolgen op tijd in beeld. Waar mogelijk worden voorzieningen en investeringen zo ingericht dat ze voor verschillende doelgroepen kunnen worden gebruikt. Hierdoor kan de gemeente beter inspelen op veranderingen in de samenleving en in de beschikbare capaciteit.

Financiële monitoring en verantwoording

De financiële verantwoording verloopt via de gebruikelijke planning- en controlcyclus van de gemeente. De gemeente legt binnen de gemeentelijke programma's verantwoording af over de inkomsten en uitgaven. Dit gebeurt volgens de geldende regels.

De gemeente controleert regelmatig de inkomsten, uitgaven en financiële risico's die horen bij de uitvoering van dit koersdocument. Als geld van het Rijk of subsidies niet voldoende zijn om de gemeentelijke taken uit te voeren, maakt de gemeente dit op tijd duidelijk. Als extra budget nodig is, wordt hiervoor een voorstel aan de gemeenteraad voorgelegd.

Tot slot

De opvang, ondersteuning en participatie van asielzoekers, statushouders en ongedocumenteerden vraagt om zorgvuldigheid, samenwerking en realisme. Ontwikkelingen in de wereld, nieuwe wetten en regels en veranderingen in de samenleving hebben invloed op de keuzes die gemeenten maken. Daarom blijft Diemen inspelen op veranderingen en passen we onze aanpak aan als dat nodig is.

Tegelijk blijft één uitgangspunt hetzelfde: achter iedere aanvraag, opvangplek of verblijfsvergunning staat een mens. Een mens die veiligheid zoekt, een nieuw bestaan wil opbouwen en de kans verdient om mee te doen in de samenleving.

Met dit koersdocument kiest Diemen voor een aanpak waarin opvang, ondersteuning en participatie hand in hand gaan. We nemen, passend bij onze mogelijkheden, onze verantwoordelijkheid en werken daarbij samen met inwoners, vrijwilligers, maatschappelijke organisaties, het COA en gemeenten in de regio. Daarbij houden we oog voor de leefbaarheid in onze buurten en voor de mensen die er wonen.

Zo bouwen we aan een Diemen waarin mensen zich welkom voelen, de kans krijgen om mee te doen en stap voor stap een nieuw bestaan kunnen opbouwen. Dat doen we samen, met aandacht voor elkaar en met vertrouwen in een samenleving waarin iedereen een bijdrage kan leveren.

